

ВИМОГИ ДО УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ, ФУНКЦІЯ ПОСЕРЕДНИЦТВА: ДОСВІД НІГЕРІЇ

Ч.Б. Езірім, М.І. Муогалу

У даній статті зосереджено увагу на джерелах фінансування та строках боргових зобов'язань фінансово-кредитних організацій Нігерії з точки зору пропозиції функції фінансового посередництва та на питанні сфери застосування капіталу та вимог стосовно строків боргових зобов'язань з точки зору попиту функції фінансового посередництва. Головна мета статті – порівняти ці дві проблеми та виявити головні тенденції управління діяльністю фінансово-кредитних установ. В якості інструмента дослідження було використано анкету, а аналіз проведено за допомогою використання описової статистики та багатопараметричної узагальненої лінійної моделі. Результати вказують на те, що всі фінансові організації, діяльність яких досліджувалась, віддавали перевагу короткостроковому фінансуванню та інвестуванню. Ці організації були значною мірою пристосовані до досягнення поставлених цілей, коли частка акціонера в капіталі підприємства пов'язана з борговими зобов'язаннями. Страхові компанії найбільшою мірою пристосовані до досягнення цілей, а також більш схильні до фінансових ризиків. Під час проведення дослідження можна було спостерігати майже ідеальну синхронність між структурою строків повернення боргу джерелам фінансування та сферами застосування капіталу.

Ключові слова: управління фінансовою діяльністю, фінансові організації, фінансове посередництво, комерційні банки, інвестиції, управління портфелем.

Вступ

Управління фінансовою діяльністю економічних суб'єктів пов'язане з відповідями на важливі питання: Яким чином підприємство планує, організовує, розміщує та використовує наявний капітал для того, щоб досягти поставлених цілей? Для типової фінансово-кредитної установи це може включати питання стосовно того, як організація може здобути необхідний капітал, організувати або структурувати джерела фінансування, а також використані кошти для того, щоб максимізувати матеріальні блага власників. Організація повинна обміркувати, як дістати кошти з відповідних джерел, чи можуть ці кошти гарантувати економічну ефективність. Цей капітал повинен бути направлений в ті канали реалізації, які можуть збільшити або покращити продуктивність фондів за допомогою вигідних інвестицій. Структура джерел фінансування та сфер застосування капіталу повинна узгоджуватись таким чином, щоб установа могла досягти мети, пов'язаної з максимізацією матеріальних благ.

Проаналізувавши вищесказане, можна звернути увагу на декілька важливих моментів. Перше, управління фінансовою діяльністю у фінансово-кредитній установі прямо пов'язане з її функцією фінансового посередництва. По-друге, синхронні функції, впроваджені у фінансових рішеннях фірм, є дійсно тими самими функціями, які виконані з точки зору надходжень чи пропозиції фінансового посередництва. По-третє, інвестиційні рішення управління економічною діяльністю є головним чином функціями, виконаними з позиції витоку та попиту функції фінансового посередництва. По-четверте, ефективна функція посередництва повинна включати структуризацію активів та капітал, орієнтований на досягнення певної мети, що зробить фінансову організацію найбільш платоспроможною.

Мета статті – проаналізувати, чому і яким чином обрані фінансові установи Нігерії виконували критичні функції фінансового управління, які формують два аспекти фінансового посередництва (пропозиція та попит). Зокрема, в статті вирішуються такі питання: 1) З яких джерел фінансові установи отримують кошти для проведення своїх операцій? 2) За допомогою яких каналів організації переправляють ці кошти? 3) З яких джерел вони повертають генеровані кошти, тобто яким чином погашають борг? 4) Якою є структура строків погашення заборгованості та торгівлі акціями? Сподіваємося, що відповіді на ці питання пролітуть світло на основні аспекти управління фінансовою діяльністю з точки зору функції посередництва фінансових організацій Нігерії.

Методологія

Проект дослідження, інструменти та метод відбору

Дослідження проводилось за допомогою використання квазі-експериментального методу, який дуже підходить для проведення досліджень у сфері соціальних наук та управління, де думка респондента не просто фіксується, а й оцінюється для здійснення можливих умовиводів. Інструмент дослідження – анкета, побудова якої проводилась з використанням п'ятибалльної шкали Лікерта. Предметом дослідження стали всі депозитні банки (115 – загальна кількість, серед них 64 – комерційні та 51 торговельний банк). З метою спрощення процедури порівняння було обрано те ж саме число страхових компаній (115) та фінансових підприємств (115).

Інструменти аналізу

Аналіз даних дослідження було проведено за допомогою використання простих описових статистичних методик, які включають побудову та аналіз типів та кількості відповідей, які ми потім за необхідності переводимо у відсотки. Другий інструмент аналізу включав використання багатофакторної загальної лінійної моделі (GLM). GLM забезпечує регресивний аналіз та дисперсійний аналіз для багатьох залежніх змінних за допомогою однієї чи більше факторних змінних або додаткових змінних. Ця процедура дозволяє вивчити взаємозв'язки між факторами, а також вплив окремих факторів.

Можливості та обмеження дослідження

Дослідження охоплює майже всі види діяльності комерційних банків, торговельних банків, страхових компаній та фінансових підприємств. Комерційні банки в Нігерії – це головним чином ті роздрібні банки, що приймають депозити, які клієнти можуть зняти з рахунку чеком. Торговельні банки, на відміну від комерційних, зосереджуються на великих міжбанківських операціях і задовольняють фінансові потреби корпоративних та інституційних клієнтів. В той час як комерційні банки зазвичай займаються короткостроковими фінансовими трансакціями, торговельні банки спеціалізуються на забезпеченні середньострокового фінансування. Проте, беручи до уваги схему універсальної банківської справи 2001 року, традиційний бар’єр між двома інституційними підрозділами було зруйновано. Страхові компанії – це фінансові установи, які займають таку саму позицію, що й комерційні банки. Фінансова компанія – це юридична особа, яка має дозвіл на проведення фінансових операцій з розширення кредитних можливостей клієнтів, а також промислових, комерційних та сільськогосподарських підприємств. Ці можливості включають надання позик, лізингові послуги, покупки в розстрочку, факторингові операції, фінансування проектів та консультаційні послуги, роботу з заборгованістю, розпорядження про закупки з місцевих джерел, фінансування експорту тощо. Дане дослідження обмежується розглядом діяльності двох найбільш важливих банківських та двох найбільш важливих небанківських організацій Нігерії (Езірім, 2005). Дослідження не торкається питань перетворення коштів у готівку та інвестиційної діяльності таких банківських організацій, як місцеві банки, що обслуговують невеликі населені пункти, народні банки, банки розвитку та іпотечні банки. Діяльність інших небанківських фінансових установ (крім двох, що вивчаються) не була

розглянута в нашій роботі з огляду на обмежені фінансові можливості дослідження. Проте, беручи до уваги той факт, що установи, які розглядалися в роботі, складають більш ніж 97% загальних накопичень та інвестицій в країні, ми маємо всі підстави сподіватися, що зроблені нами висновки є точними.

Презентація та аналіз даних

Фактична інформація

З усієї кількості розповсюджених анкет було повернуто лише 260 повністю заповнених: 100 з депозитних банків (52 з комерційних банків та 48 – з торговельних), 100 зі страхових компаній та 60 – з фінансових підприємств. У відсотковому співвідношенні це складає 75%. Варто зауважити, що більшість працівників фінансових підприємств не бажали надавати інформацію про свої операції. Неважаючи на це, інформація, зібрана з усіх інституційних підрозділів, була достатньою для того, щоб зробити певні висновки.

Джерела фінансування та виплат

Якщо говорити про доступні джерела фінансування, які використовують досліджувані установи для проведення операцій, то до переліку найбільш згадуваних джерел входять частка участі в капіталі, позиковий капітал, депозити, інші боргові зобов'язання, премії по термінових угодах, запаси іноземної валюти та пролонгація існуючих боргових зобов'язань. В таблиці 1 представлено шляхи та способи мобілізації коштів фінансово-кредитними організаціями. Як бачимо, найбільш поширеними джерелами для всіх фінансових установ є створення депозитів/премій (31.61%), участь в капіталовкладеннях (12.63%) та нерозподілені прибутки (12.32%). Доход від процентів (9.84%), пролонгація строку позики шляхом випуску нових боргових зобов'язань (8.95%) та резерви (8.12%) слідують за першими трьома джерелами. Завершують перелік позикові кошти (6.40%), інші боргові зобов'язання (5.06%) та запаси іноземної валюти (5.02%).

Таблиця 1

Способи мобілізації капіталу фінансовими організаціями

Способи	Всі	Комерційні банки	Торговельні банки	Страхові компанії	Фінансові підприємства
Частка участі в капіталі	367 (12.63)	66 (11.12)	106 (11.32)	50 (7.57)	145 (20.27)
Позиковий капітал	186 (6.40)	48 (8.09)	68 (7.26)	0 (0)	70 (9.79)
Депозити/Премії	918 (31.61)	158 (26.64)	120 (12.82)	480 (72.72)	160 (22.37)
Інші боргові зобов'язання	147 (5.06)	47 (7.92)	80 (8.54)	0 (0)	20 (2.79)
Запаси іноземної валюти	146 (5.02)	48 (8.09)	88 (9.40)	10 (1.15)	0 (0)
Відсотковий прибуток	286 (9.84)	55 (9.27)	86 (9.18)	5 (0.75)	140 (19.58)
Нерозподілені прибутки	358 (12.32)	69 (11.63)	174 (18.58)	35 (5.30)	80 (11.18)
Резерви	236 (8.12)	57 (9.61)	104 (11.11)	40 (6.06)	35 (4.89)
Пролонгація	260 (8.95)	45 (7.58)	110 (11.75)	40 (6.06)	65 (9.09)
Загалом	2904 (100)	593 (100)	936 (100)	660 (100)	715 (100)

Джерело: Обчислення, базовані на первинних даних.

Виплати установ по фінансових зобов'язаннях

В таблиці 2 описано наявні джерела, за допомогою яких фінансові установи виконують зобов'язання перед кредиторами, конкурсними кредиторами та вкладниками. Популярними джерелами є касова готівка, прибутки від операцій з цінним паперами, виплати по кредитах та отримання списаного боргу, пролонгація існуючих зобов'язань, заново отримані кошти від клієнтів інвестиційних відділів та встановлені ліквідні активи. Інші – це позики від Центрального банку Нігерії або інших контролюючих органів. Загальний аналіз усіх фінансових установ (табл. 2) показує, що заново отримані кошти є найбільш важливим джерелом для задоволення потреби в ліквідних коштах. Це складає 16.77% усього розподілу. Далі йдуть прибутки від інвестицій у комерційні цінні папери (15.88%) та касова готівка (12.58%), тоді як статутні резерви Центрального банку Нігерії складають 10.6%. Виплати по державних цінних паперах становлять 9.56%, пролонгація боргових зобов'язань – 9.44%, нестатутні резерви – 6.06%, а позики від ЦБ та інших контролюючих органів – 4.02%. Для комерційних банків касова готівка є найбільш важливим джерелом виконання поточних зобов'язань (21.35%), далі йдуть інвестиції в комерційні цінні папери (15.32%), заново отримані кошти (13.74%) та виплати по кредитах (12.07%). Резерви ЦБ (10.39%), пролонгація (9.84%), виплати ЦБ (5.10%) та нестатутні резерви (3.53%) є найменш суттєвими для виконання фінансових зобов'язань перед вкладниками та кредиторами.

Таблиця 2

Джерела, які використовуються для виконання фінансових зобов'язань перед вкладниками, конкурсними кредиторами та клієнтами інвестиційних відділів

Джерела	Всі	Комерційні банки	Торговельні банки	Страхові компанії	Фінансові підприємства
Касова готівка	623 (15.48)	230 (21.35)	128 (13.97)	40 (4.30)	225 (20.48)
Прибутки від інвестицій у цінні папери	639 (15.88)	165 (15.32)	144 (15.72)	205 (22.04)	125 (11.36)
Прибутки від інвестицій у державні цінні папери	385 (9.56)	93 (8.63)	72 (7.86)	70 (7.52)	150 (13.63)
Пролонгація фінансових зобов'язань	380 (9.44)	106 (9.84)	104 (11.35)	55 (5.91)	115 (10.45)
Заново отримані кошти	675 (16.77)	148 (13.74)	122 (13.3)	245 (26.34)	160 (14.54)
Резерви ЦБ	409 (10.6)	112 (10.39)	42 (4.58)	185 (19.89)	70 (6.36)
Позики від ЦБ та інших контролюючих органів	162 (4.02)	55 (5.10)	92 (10.04)	5 (0.53)	10 (0.90)
Нестатутні резерви	244 (6.06)	38 (3.53)	86 (9.39)	60 (6.45)	60 (5.45)
Прибутки від позик та авансових платежів	506 (12.57)	130 (12.07)	126 (13.75)	65 (6.98)	185 (16.8)
Загалом	4023 (100)	1077 (100)	916 (100)	930 (100)	1100 (100)

Джерело: Обчислення, базовані на первинних даних.

Структура строків погашення позики

Структуру строків погашення боргових зобов'язань (депозити до запитання, інші депозити) фінансових організацій можна поділити на сім категорій:

- 1) позика, строк погашення якої складає менш ніж 30 днів;
- 2) позика, яка підлягає погашенню протягом 30-90 днів;
- 3) позика, яка підлягає погашенню в межах 91-120 днів;

- 4) позика, яка підлягає погашенню протягом 121-360 днів;
- 5) позика, яка підлягає погашенню протягом 1-3 років;
- 6) позика, яка підлягає погашенню протягом 3-5 років;
- 7) позика, строк погашення якої становить більше 5 років.

Структуру строків боргових зобов'язань фінансових установ Нігерії представлено в таблиці 3.

Таблиця 3

Структура строків виконання боргових зобов'язань фінансовими організаціями

Структура строків виконання боргових зобов'язань	Всі	Комерційні банки	Торговельні банки	Страхові компанії	Фінансові підприємства
Депозити до запитання (категорія А)	681 (26.27)	350 (44.92)	156 (18.84)	10 (2.63)	165 (27.27)
30-90 днів (категорія Б)	358 (13.18)	13 (17.07)	70 (8.45)	15 (3.94)	140 (27.14)
91-120 днів (категорія В)	429 (16.55)	128 (16.3)	146 (17.63)	15 (3.94)	140 (23.14)
121-360 днів (категорія Г)	390 (15.04)	104 (13.35)	126 (15.21)	75 (19.73)	85 (14.04)
1-3 роки (категорія Д)	177 (6.82)	38 (4.87)	44 (5.31)	60 (15.78)	35 (5.78)
3-5 років (категорія Е)	243 (9.37)	26 (3.33)	122 (14.73)	65 (17.10)	30 (4.95)
Більше 5 років (пролонгація) (категорія Є)	314 (12.11)	0 (0)	164 (19.80)	140 (36.84)	10 (1.65)
Загалом	2592 (100)	779 (100)	828 (100)	380 (100)	605 (100)

Джерело: Обчислення, базовані на первинних даних.

Сфера застосування капіталу

В таблиці 4 коротко представлено способи використання капіталу фінансовими організаціями. Ці способи включають: державні цінні папери, інші інструменти валутного ринку (комерційні цінні папери), короткострокові, середньострокові та довгострокові позики та авансові платежі, довгострокову оренду обладнання, операції з документами, валютні угоди, операції на ринку довгострокового позикового капіталу, а також фінансування проектів та синдикування. Для всіх установ найбільш поширеною сферою застосування капіталу є валютний ринок, де вони вкладають свої гроші в державні та комерційні цінні папери. Це складає близько 30.63% усього розподілу. Позики та авансові платежі є наступними за рівнем важливості (17.62%). Проте, якщо ми встановлюємо значимість кредитів та авансових платежів по відношенню до фінансування проектів, синдикування та документарних операцій, то позики та авансові платежі займають провідне місце серед усіх інструментів валутного ринку. Вони налічують більш ніж 40% усього розподілу. Довгострокова оренда обладнання складає 12.22%, тоді як операції на ринку довгострокового позикового капіталу (8.83%) та валютні угоди (7.72%) завершують список.

Таблиця 4

Сфери застосування капіталу фінансовими установами

Сфери застосування та способи	Всі	Комерційні банки	Торговельні банки	Страхові компанії	Фінансові підприємства
Державні цінні папери	629 (14.03)	173 (11.74)	96 (8.21)	285 (25.67)	75 (10.27)
Інші інструменти валютного ринку	744 (16.60)	202 (13.71)	162 (13.86)	225 (20.27)	155 (21.23)
Середньострокові кредити та авансові виплати	230 (5.13)	122 (8.28)	68 (5.28)	40 (3.60)	0 (0.00)
Короткострокові кредити та авансові виплати	203 (4.53)	156 (10.59)	12 (1.02)	35 (3.15)	0 0.00
Довгострокові кредити та авансові виплати	357 (7.96)	109 (7.39)	98 (8.39)	70 (6.30)	80 (10.95)
Довгострокова оренда обладнання	548 (12.22)	107 (7.26)	136 (11.64)	205 (1846)	100 (13.69)
Операції з документами	504 (11.24)	163 (11.06)	136 (11.64)	20 (1.80)	185 25.34
Валютні угоди	346 (7.72)	164 (11.13)	152 (13.0)	20 (1.80)	10 (1.36)
Операції на ринку довгострокового позикового капіталу	396 (8.83)	143 (9.70)	108 (9.24)	135 (12.16)	10 (1.36)
Фінансування проектів та синдикування	524 (11.69)	134 (9.09)	200 (17.12)	75 (6.75)	115 (15.34)
Загалом	4481 (100)	1473 (100)	1168 (100)	1110 (100)	730 (100)

Джерело: Обчислення, базовані на первинних даних.

Структура настання строку платежу по інвестиціях/позиках

Структуру настання строку виплат по інвестиціях та позиках представлено в таблиці 5. Для всіх організацій інвестиції та розміщення капіталу ї цінні папери, які підлягають оплаті протягом 30 днів, були найбільш популярними. Це інвестиції, які належать до категорії А. далі йдуть інвестиції категорії В, потім Б. Відсотковий розподіл становив 25%, 19.66% та 15.99% відповідно. Інвестиції категорії С займають четверте за значимістю місце, беручи до уваги фінансування проектів та синдикування торговельних банків та фінансових підприємств. Загальні короткострокові інвестиції в межах одного року складають більш ніж 73% усього розподілу, демонструючи панування короткострокових активів над довгостроковими. Середньострокові інвестиції становлять близько 17.82%, тоді як довгострокові складають 13.70% усього розподілу.

Таблиця 5

Структура настання строку платежу по валових інвестиціях

Настання строку платежу	Всі	Комерційні банки	Торговельні банки	Страхові компанії	Фінансові підприємства
Внесення чергового платежу Категорія А	621 (25.86)	189 (29.03)	142 (17.53)	30 (8.45)	260 (44.44)
30-90 днів Категорія Б	384 (15.99)	85 (13.06)	114 (14.07)	20 (5.63)	165 (28.21)
91-180 днів Категорія В	352 (19.66)	155 (23.81)	92 (11.36)	45 (12.68)	60 (10.26)
181-360 днів Категорія Г	287 (11.95)	49 (7.53)	98 (12.10)	80 (22.54)	60 (10.26)

Продовження табл. 5

Настання строку платежу	Всі	Комерційні банки	Торговельні банки	Страхові компанії	Фінансові підприємства
1-3 роки Категорія Д	201 (8.37)	55 (8.45)	56 (6.91)	55 (15.49)	35 (5.98)
3-5 років Категорія Е	227 (9.45)	81 (12.44)	96 (11.85)	45 (12.68)	5 (0.85)
Більш ніж 5 років Категорія Є	329 (13.70)	37 (5.68)	212 (26.17)	80 (22.54)	5 (0.85)
Загалом	2401 (100)	651 (100)	810 (100)	355 (100)	585 (100)

Джерело: Обчислення, базовані на первинних даних.

Значення результатів дослідження для управління фінансовою діяльністю підприємств

Результати аналізу дають нам змогу встановити деякі вимоги до управління фінансовою діяльністю. По-перше, маємо деяку інформацію про фінансовий левередж. Розподіляючи відповідні джерела фінансування на боргові зобов'язання (позиковий капітал) та акціонерний (власний) капітал, ми маємо:

- ◆ для всіх фінансових установ: загальний позиковий капітал складає 52% розподілу, тоді як частка власних коштів складає 33.07% (це вказує на те, що співвідношення між власним та позиковим капіталом становить 1.75);
- ◆ для комерційних банків: позиковий капітал – 58.32%, акціонерний капітал – 32.36% (співвідношення між власним та позиковим капіталом складає близько 1.8);
- ◆ для торговельних банків: позиковий капітал – 49.77%, власний капітал – 41% (співвідношення між власним та позиковим капіталом – 1.21);
- ◆ співвідношення між позиковим та власним капіталом для страхових компаній складає 3.9, а для фінансових підприємств – 1.21.

Це говорить про те, що серед усіх організацій фінансового сектора страхові компанії є найбільш вразливими до фінансових ризиків.

Перевірка гіпотези

Можна зробити певні узагальнення стосовно деяких питань, які виникли в цій статті. Головне питання може стосуватись структури строків погашення боргів та відшкодування інвестицій фінансовими організаціями. Для полегшення розуміння відношень та/або будь-яких відмінностей у структурованні джерел та використанні коштів у статті висунуто наступну гіпотезу: *Немає значної різниці між структурою погашення боргових зобов'язань та відшкодування інвестицій фінансовими організаціями в Нігерії.*

Для того, щоб перевірити гіпотезу, ми застосовуємо багатомірні критерії загальної лінійної моделі. Результати перевірок ефектів міжпредметних зв'язків та багатомірних критеріїв коротко представлено в таблицях 6 та 7. Бачимо, що результати всіх вказаних перевірок (Phillai's Trace, Wilks' Lambda, Hotelling's Trace, Roy's Largest Root) є незначними. Найвища F-статистика була 4.535, яка має вірогідність 0.315, тобто вона є набагато вищою, ніж звичайні рівні – 0.01 або 0.05. Таким чином, ми не можемо відхиляти гіпотезу стосовно незначної різниці у структурі строків виплат.

Таблиця 6

Результати багатомірного тестування загальної лінійної моделі

Ефект	Значення	F-статистика	Cir.
Точка перетину			
Phillai's Trace	.833	2.492 ^a	.409
Wilks's	.167	2.492 ^a	.409
Hotelling's Trace	4.984	2.492 ^a	.409
Roy's Largest Root	4.984	2.492 ^a	.409
IMA			
Pillai's Trace	.901	4.535 ^a	.315
Wilks' Lambda	.099	4.535 ^a	.315
Hotelling's Trace	9.071	4.535 ^a	.315
Roy's Largest Root	9.071	4.535 ^a	.315
IMB			
Pillai's Trace	.780	1.776 ^a	.469
Wilks' Lambda	.220	1.776 ^a	.469
Hotelling's Trace	3.551	1.776 ^a	.469
Roy's Largest Root	3.551	1.776 ^a	.469
IMC			
Pillai's Trace	.833	2.496 ^a	.408
Wilks' Lambda	.167	2.496 ^a	.408
Hotelling's Trace	4.993	2.496 ^a	.408
Roy's Largest Root	4.993	2.496 ^a	.408
IMD			
Pillai's Trace	.811	2.148 ^a	.435
Wilks' Lambda	.189	2.148 ^a	.435
Hotelling's Trace	4.295	2.148 ^a	.435
Roy's Largest Root	4.295	2.148 ^a	.435

- a) Точні статистичні дані.
 b) Зразок: точка перетину + IMA+IMB+IMC+IMD, де IMs представляють структуру строків платежу інвестицій для різних рівнів.

Перевірка міжпредметних зв'язків

Джерело	Залежна змінна	F-статистика	Cir.
Скоригована модель	FMA	10.123	.092
	FMB	4.317	.197
	FMC	11.574	.081
	FMD	2.303	.325
Точка перетину	FMA	9.185	.094
	FMB	1.302	.372
	FMC	.116	.766
	FMD	.118	.764
IMA	FMA	11.671	.076
	FMB	7.994	.106

Продовження табл. 6

Джерело	Залежна змінна	F-статистика	Cir.
IMA	FMC	2.604	.248
	FMD	.773	.472
IMB	FMA	.781	.470
	FMB	5.901	.136
IMC	FMC	7.298	.114
	FMD	.255	.664
IMC	FMA	8.390	.101
	FMB	2.271	.271
IMD	FMC	2.102	.284
	FMD	.007	.941
IMD	FMA	7.449	.112
	FMB	.690	.494
	FMC	1.301	.372
	FMD	1.517	.343

- a) R квадратичне = .953 (скориговане R квадратичне = .859).
- b) R квадратичне = .896 (скориговане R квадратичне = .689).
- c) R квадратичне = .959 (скориговане R квадратичне = .876).
- d) R квадратичне = .822 (скориговане R квадратичне = .465), де FMs представляють структуру строків платежу джерел фінансування для різних типів.

Висновки

Під час проведення дослідження виявлено, що фінансові організації більш скильні до мобілізації короткострокового капіталу, ніж середньо- та довгострокового. Виявлено, що респонденти усвідомлюють норми та переваги обґрунтованого та обережного управління обіговим капіталом з наголосом на ліквідності. Це підтверджено результатами аналізу використання максимальної суми короткострокового позикового капіталу для фінансування поточних активів. Причина цього може бути не пов'язана з потребою уникнення проблем, пов'язаних з невідповідністю строків векселя, вразливістю до фінансових ризиків, пов'язаних з банкрутством.

Висновки для економічної політики

Важливе політичне значення отриманих результатів стосується питання співвідношення власного та позикового капіталу банку, яке спостерігалось серед досліджуваних організацій. Щоб зменшити рівень вразливості до фінансових ризиків, фінансовим організаціям необхідно розширити базу власного капіталу. Також слід наголосити на врегулюванні політики збільшення оплаченого капіталу банків та інших фінансових установ у Нігерії. Тобто необхідно ухвалити політику Центрального банку Нігерії стосовно вимог мінімального рівня капіталу 25 млрд. найр станом на кінець 2005 року.

Керівництво повинне бути націлене на розробку, прийняття та впровадження стратегій, які гарантуватимуть, що більш високоприбуткові активи увійдуть до портфелів активів їхніх підприємств з метою збільшення прибутковості.

Список використаних джерел

1. Agiobenebo T.J., C.B. Ezirim. Impact of Financial Intermediation on the Profitability of Insurance Companies in Nigeria // First Bank Quarterly Review, 2003 – March – pp. 20-31.

2. Carter C., D.R. Diacon. Success Insurance. – London: John Murray (Publishers) Ltd., 1984.
3. Ezirim B.C. Business Financial Management // Business: A Managerial Approach. – Baridam D.M. ed. Port Harcourt: Paragraphics, 1995. – pp. 222-263.
4. Ezirim B.C. Intermediation Functions of the Financial Superstructure and Economic Growth: Evidence from Nigeria – Doctoral Dissertation, University of Port Harcourt, Port Harcourt, 1999.
5. Ezirim B.C. Some Theoretical Issues in Institutional Investment Decisions: An Eclectic Approach // Nigerian Journal of Monetary Economies, 2000. – Vol. 3, No. 4. – pp. 30-45.
6. Ezirim B.C. Modeling the Intermediation Functions of the Financial Superstructure in Nigeria: A Synoptic Treatment // Journal of Industrial Business & Economic Research, 2003. – Vol. 7, No. 2. – pp. 69-95.
7. Ezirim B.C. Finance Dynamics: Principles, Techniques and Applications. – Port Harcourt: Markowitz Centre for Research and Development, 2005.
8. Ezirim B.C., M.I. Muoghalu, E.N. Emenyonu. The Nigerian Financial Superstructure, Financial Intermediation, and Environmental Factors: Issues, Empirical Evidence, and Managerial Implications // Journal of African Business, 2004. – Vol. 5, No. 2. – pp. 137-161.
9. Jhinghan M.L. Macroeconomic Theory. – Delhi: Konark Publishers, PVT Ltd., 1994.
10. Koch T. Bank Management. – Forth Worth: The Dryden Press, 1992.
11. Neveu R.P. Fundamentals of Managerial Finance. 2ed. – Cincinnati: South-Western Publishing Co., 1985.

Отримано 31.01.2006